

Talousarvio vuodelle 2025 sekä talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2025 - 2027

Kunnanhallitus 18.11.2024
234/02.02.00/2024

Valmistelija Talouspäällikkö

Kuntalain 110 §:ssä on säädetty talousarviosta ja –suunnitelmasta seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelmakaudeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja –suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Kunnallisten liikelaitosten taloudesta on kuntalain 120 §:ssä säädetty seuraavasti:

”Kunnallisen liikelaitoksen talouteen sovelletaan kunnan taloutta koskevia säännöksiä kuitenkin siten, että:

- 1) kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen talousarviosta ja –suunnitelmasta erillisenä osana;
- 2) kunnallisen liikelaitoksen talousarviossa ja –suunnitelmassa on tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.”

Kunnan ensi vuoden talousarvioon sekä talous- ja toimintasuunnitelmaan sisältyy kunnan liikelaitoksen ja taseyksiköiden erilliset talousarviot ja toimintasuunnitelmat. Toimintaa ja taloutta on suunniteltu tuloslaskelman, rahoituksen ja investointien näkökulmasta. Liikelaitoksen ja taseyksiköiden rahoituserät ja investoinnit esitetään koko kunnan rahoituslaskelman ja investointiohjelman yhteydessä. Toimialojen tavoitteiden asettelussa on toteutettu uutta kuntastrategiaa. Tavoitteissa on huomioitu keskeiset painopistealueet; luonnon kestävä käyttö, elinkeinojen monipuolistaminen ja ympärivuotisuuden kehittäminen, saamen kielen ja kulttuurin edistäminen ja sosiaalisesti kestävä kasvu.

Valtuuston syyskuun lähetekeskustelun jälkeen toimialat ovat tehneet joitakin muutoksia talousarvioraameihinsa. Isoimpana muutoksena on leasing-rahotteisten koulujen siirtyminen Tilapalvelun tavanomaiseen vuokravälitykseen ja leasingvuokrien siirtyminen sivistystoimelta Tilapalvelu liikelaitokselle. Muutoksella ei ole vaikutusta koko kunnan nettomenoihin.

Kuntaliitto päivitti syyskuussa veroennusteensa ja valtionosuuslaskelmansa. Inarin kohdalla verotuloja ennakoidaan ensi vuonna kertyvän n. 0,8 milj. euroa enemmän kuin kuluvalle vuodelle oli arvioitu. Kuluvan vuoden verokertymä olisi kuitenkin viimeisimmän ennusteen mukaan toteutumassa n. 0,6 milj. euroa arvioitua enemmän. Kuntaliitto päivittää veroennusteen vielä kerran tänä vuonna. Tulevassa päivityksessä otetaan muun muassa huomioon Tilastokeskuksen kuntakohtainen 24.10.2024 julkaistu väestöennuste sekä marraskuun alussa valmistuvan kiinteistöverotuksen 2024 tilastotiedot.

Ensi vuoden tilikauden tuloksen arvioidaan jäävän n. 0,6 milj. euroa alijäämäiseksi. Verotuloja Inarissa olisi ensi vuonna kertymässä n. 18 milj. euroa ja valtionosuuksia saataneen n. 12,1 milj. euroa. Alijäämäiseen tulokseen on syynä muun muassa TE-palveluiden rahoituksen pienuus suhteessa vastaaviin kuluihin. Valtionosuuksia olisi luvassa n. 0,8 milj. euroa enemmän kuluvaan vuoteen verrattuna. Toisaalta TE palveluiden kulut arvioidaan nousevan n. 1,3 milj. euroon.

Ensi vuoden nettoinvestoinnit ovat n. 4,8 milj. euroa. Isoimpina hankkeina ovat Ivalon eteläpään teiden kunnossapitohankkeet, Veskonniemen kalahallin laajennus, Inarin saamenkielinen päiväkotirakennus, Kaunispään Loimurinteen kadun rakennus, Saariselän Raitopolun infran saneeraus, Viskitien ja Kiveliöntien kunnostamiset. Koko suunnittelukauden nettoinvestoinnit ovat keskimäärin n. 3,5 milj. euroa/vuosi.

Talousarviolainaa on ensi vuodelle suunniteltu otettavan 1 milj. euroa ja kahdelle seuraavalle vuodelle 1 milj. euroa vuotta kohden. Kuluvalle vuodelle arvioitua lainaa ei ole tarvetta nostaa. Lainakanta on pysynyt matalana useita vuosia. Investointeja on voitu rahoittaa kassavaroilla. Maksuvalmius säilyy edelleen vahvana, kassan riittävyyden ollessa n. 64 päivää.

Kunnanhallitus antoi 24.6.2024 kokouksessaan vuoden 2025 talousarvion sekä talous- ja toimintasuunnitelman 2025 – 2027 laadintaohjeen, jossa on lähdetty siitä, että tuloveroprosentti on 6,40 % ja kiinteistöveroprosentit ovat nykyiset. Suunnitteluaiakataulun mukaan toimielimet ovat omalta osaltaan tehneet esityksensä käyttötalous- ja investointiosaan ensi vuoden talousarvioksi ja seuraavien kahden vuoden suunnitelmiksi. Valtuusto on käynyt lähetekeskustelun 26.9.2024 talous- ja toimintasuunnitelman perusteista ja sisällöstä. Kunnan johtoryhmä on käsitellyt taloussuunnittelutilannetta syksyn kokouksissaan.

Sivistyslautakunnan esittämä koltansaamenkielisen ja koltansaamen kielen opetusta antavien opettajien virkojen määrän muuttaminen kahdesta kolmeen ei sisälly kunnanjohtajan ehdotukseen. Asiaa ei oltu valmisteltu esittelijän toimesta eikä sitä tuotu esille kunnanhallituksessa 9.9.2024 tai valtuuston talousarvion lähetekeskustelussa 26.9.2024. Sivistysjohtaja ja perusopetuksen johtavat viranhaltijat suunnittelee tulevan lukuvuoden opetuksen järjestelyt keväisin, jolloin on käytettävissä tiedot oppilasmääristä ja opiskelukielestä. Sivistystoimen raamissa ei ole huomioitu uutta esitettyä virkaa.

Talousarvion tiedotustilaisuus lehdistölle on kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen seuraavana päivänä.

Ohessa on kunnanjohtajan esitys vuoden 2025 talousarvioksi sekä talous- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2025 – 2027.

Kunnanjohtajan mahdollisesti käsittelyn aikana tekemät päätösehdotuksen muutokset ja kunnanhallituksen tekemät muutokset kirjataan käsittelyyn.

Toimialajohtajat ja kehitysjohtaja tulevat kokoukseen esittelemään talousarvion ja toimintasuunnitelman.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle oheisen vuoden 2025 talousarvion sekä vuosien 2025 - 2027 talous- ja toimintasuunnitelman valtuuston hyväksyttäväksi.

Päätös